

GONIEC KRAKOWSKI

Redakcja i Administracja
 Kraków, ul. Dunajewskiego Nr. 7.
 Telefon 2502. - P. K. O. Nr. 151.100.

300 M

BEZPARTYJNY DZIENNIK ILUSTROWANY

Prenumerata wynosi w Krakowie miesięcznie **Mk 8000**, z odnosh. do domu **Mk 9000**. Zamiejscowa **Mk 9000**. Zagranicą **Mk 13.000**.

Ogłoszenia: Wiersz milimetry w zwykłych ogłoszeniach Mk 250. — Układ tabelaryczny Mk 500. — Drobne od wyrazu Mk 100 — Matrymonialne i korespondencja pryw. Mk. 200. — Nadstawne Mk 600. — Komunikaty po kronice Mk 800. — Głosy publ. i dział ekonom. Mk 900. — Na 1. stronie Mk 1200. — Ogłoszenia zagran. 500% drożej. Ogłoszenia w dnie świąteczne i niedziele o 25% drożej. Załączniki przyjmuje się wedle umowy. Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Admin. „Gońca Krakowskiego”. Komunikatów przestanych Redakcji uwzględnić się nie będzie.

Nr. 14. — Rok VI.

Kraków, piątek 9 lutego 1923 r.

Red. naczelny KRZYWY ANTONI

Z ludożercy-galernika radnym miejskim.

(Objaśnienie wewnątrz numeru).

Położenie spożywcy.

„Związek Polskich Stowarzyszeń Spożywców” w Warszawie wydał plakat p. t. Położenie spożywoy, który dobitnie ilustruje stan w jakim się znalazł konsument głodzony przez spekulantów i paskarzy.

Drzewo Kolumba.

Na wybrzeżu San Domingo rośnie do tej pory olbrzymich rozmiarów drzewo, o którym mówi legenda tamtejsza że zasadził je sam Krzysztof Kolumb.

Cuda grobu Faraona.

(Objaśnienie wewnątrz numeru).

Blokada węglowa Niemiec.

Nieudana próba wywozu węgla z Ruhry do Niemiec prywatnymi kolejami i automobilami.

Blokada węglowa Niemiec przez władze okupacyjne trwa w dalszym ciągu i nie doznała najmniejszej zmiany. Próby, ażeby podstępnie przez użycie prywatnych torów kolejowych skierować pociągi z węglem z poszczególnych kopalń za granicę Zagłębia, zostały

zupelnie udaremnione, jakoteż zarekwirovano cały szereg automobilów ciężarowych, załadowanych węglem. Tak więc udało się władzom okupacyjnym odciąć zupełnie dowóz węgla do Niemiec. Natomiast dozwolono na wywóz węgla do Szwajcarii oraz do Holandji.

Francja zamierza obsadzić Hamburg i Bawarię.

Wiedeń. (PAT.)

Neues Wiener Journal przynosi dziś pogłoskę, jak twierdzi z kół dyplomatycznych, jakoby Francja miała zamiar ewentualnego obsadzenia Hamburga celem przeszkodzenia transportom węgla angielskiego do Niemiec. Daje donosi „Neues Wiener Journal“, że obsadzenie obszaru Badenii nastąpiło z tego powo-

du, iż rząd bawarski wstrzymuje międzynarodowy ruch kolejowy przez Niemcy i tak n. p. obecnie nie można z Paryża jechać, ani do Warszawy, ani do Bukaresztu przez Monachium. To postępowanie rządu bawarskiego jest powodem wkroczenia Francuzów do Badenii. Jeżeli Bawaria nie zmieni stanowiska zanosi się na dalsze sankcje.

Francuzi ustępują z Ruhry?

London. (AW.)

„Daily Chronicle“ podaje z Düsseldorfu bardzo nieprawdopodobną wiadomość. Francuzi mieli oświadczyć Niemcom, że gotowi są wycofać swoje wojska z Zagłębia Ruhry i przy-

znać Niemcom moratorium, o ile Niemcy zgodzą się na podjęcie pożyczki 6 i pół miljarda marek w zlocie. Z pożyczki tej 2 i pół miljardów w gotówce zapłaciliby Niemcy tytułem spłaty reparacyjnych.

Poincare jest gotów do rokowań.

Wiedeń. (PAT.)

„Neue Freie Presse“ donosi z Rzymu pod datą 6 lutego: „Corriere d'Italia“ i „Messaggero“ podają wiadomość z Paryża, jakoby mimo wszelkich zaprzeczeń odbywały się tajne konferencje między członkami grupy Stinnesa a przemysłowcami francuskimi celem wynalezienia sposobu rozwiązania w sprawie Ruhry.

W sprawie pogłosek o rokowaniach między Stinnesem a przemysłowcami francuskimi, oświadczają na Quai d'Orsey, że rząd francuski jest gotów każdego czasu do bezpośrednich rokowań z Niemcami w razie jeżeli rząd Rzeszy wystąpiłby z odpowiednimi propozycjami. Rząd francuski odrzuca jednak wszelką akcję pośredniczącą i wszelkie rokowania z niemieckimi osobistościami nieurzędowymi, a więc także i ze Stinnesem.

„Neue Freie Presse“ donosi z Paryża:

Komisja koalicyjna wchodzi w kompromisy z Litwą

„Neue Freie Presse“ donosi: Między rządem litewskim, a posłami mocarstw koalicyjnych w Kownie zawarty został kompromis tymczasowy, celem uregulowania kwestji kłajpedz-

kiej. Zanim konferencja ambasadorów albo Liga Narodów powzięmie decyzje będzie zapewne jak zwykle w takich wypadkach utworzona strefa neutralna.

Sejm o prowizorjum budżetowym.

Warszawa.

Dyskusja nad prowizorjum budżetowym została dziś zakończona. Występowali dzisiaj przeważnie mowcy większości rządowej z wyjątkiem przedstawiciela Chrz. Demokracji p. Chacińskiego, który postawił wniosek o odesłanie prowizorjum z powrotem do Komisji.

Podkreślić należy aroganckie wystąpienie przedstawicieli mniejszości narodowych, szczególnie p. Wasyńczuka, który mówił o „kwiatkach, wykwitłych na błocie państwowości polskiej“ (!). Lewica przypisuje użycie tego zwrotu przez p. W. jego nieznamości (!) języka polskiego, choć poseł W. doskonale nim włada (!).

W końcu rozpraw zabrał głos referent, pos. Osiecki, który między innymi wyraził się, że 8 MILJARDÓW NOWEGO KREDYTU NA SAMOCHODY, TO JEST SUMA DROBNA.

Głosowanie nad prowizorjum było jednym wielkim kontrodansem, w którym co chwila zmieniali się danserzy, lub ustawiali się w coraz nowe figury i kombinacje.

Głosowano naprzód nad wnioskiem pos. Chacińskiego o odesłanie prowizorjum do Komisji. Za wnioskiem oświadczyły się tylko 3 kluby narodowe; głosowano przez podniesienie rąk. Marsz. Rataj miał jednak wątpliwości co do większości i zarządził głosowanie „przez drzwi“. Rozległy się protesty ze strony lewicy

ponieważ jasnym było, że większość wypowiedziała się przeciw wnioskowi.

Przy głosowaniu przez drzwi **KLUB ŻYDOWSKI ODKOMENDEROWAŁ 10 POSŁÓW,**

aby głosowali razem z klubami narodowymi.

Przejsie ich przez drzwi razem z prawicą wywołało weselość i oklaski na lewicy, odznaczający się zaś dowcipem poseł Smoła (Wyzwolenie) zawołał: „Judeo-Chjena“.

Za chwilę jednak **LEWICĘ CZEKAŁA NIESPODZIANKA I ZAWÓD,**

ponieważ przy głosowaniu nad rezolucją posła Wasyńczuka (Ukr.) o szkołach dla mniejszości narodowych, przeciwko rezolucji wypowiedziały się

JEDNOMYŚLNIE PRAWICA I P. P. S.

Na to poseł żydowski Hartglas zawołał: „Zwrócił się do socjalistów, a teraz głosuje Chjena i P. P. S.“

Przy głosowaniu nad rezolucją klubu Piastowców o

REDUKCJĘ URZĘDNIKÓW O 10% do 1 lipca b. r. głosowała za rezolucją nowa kombinacja: prawica i centrum.

Wreszcie przy głosowaniu nad całością prowizorjum, za przyjęciem oświadczyła się cała lewica, centrum i mniejszości narodowe, z wyjątkiem żydów.

General Henrys

dobrze znany Polakom, jako szef misji francuskiej w Polsce, jest obecnie wodzem jednej z armji francuskiej, która okupowała Zagłębie Ruhr.

Rozłam komunistów rosyjskich na trzy grupy.

Ryga. (PAT.)

Z Moskwy donoszą, że w rosyjskiej partji komunistycznej nastąpił rozłam na trzy odrębne grupy. Jednak grupa z Leninem na czele wywierająca największy wpływ na rząd, prowadzi tak zwaną nową politykę ekonomiczną. Druga grupa kierowana przez Bucharina, jest zdecydowaną przeciwniczką Leninowców i ich polityki ekonomicznej. Bucharin pragnie powrotu komunistów do taktyki z 1917 roku. Na czele trzeciej grupy, które reprezentuje tak zwany komunizm wojskowy stoją Trocki i Zinowiew.

Stosunki niemiecko-łotewskie.

Ryga. (PAT.)

W związku z przybyciem nowego posła niemieckiego wznowione będą pertraktacje w sprawie niemiecko-łotewskiego traktatu handlowego oraz w sprawie odszkodowań wojennych i wynagrodzenia obywateli niemieckich za wywłaszczoną przez Łotyszów ziemię.

Poszukiwania za cukrem który znikł na rynku targowym.

Warszawa, (PAT.)

Na dzisiejszem posiedzeniu Komisji do walki z drożyzną nadzwyczajny komisarz do walki z drożyzną pan Hartleb, zwrócił się do Komisji z oświadczeniem, że dziś komitet ekonomiczny w Radzie ministrów odbędzie konferencje, na której rozważana będzie sprawa walki z drożyzną. Wobec tego komisarz prosi, aby Komisja dyskusję w tym materjałe odłożyła do czasu, gdy Rząd będzie mógł przyjść na Komisję z odpowiednimi wnioskami. Poza tem przedstawiciel Min. spraw wewn. zakomunikował, że w sprawie zniknięcia cukru na rynku Rada ministrów poleciła ministrowi spraw wewnętrznych wydelegować specjalnego urzędnika dla zbadania przyczyn tego nieusprawiedliwionego zjawiska.

Nadzór państwowy nad kasami chorych w b. dzielnicy pruskiej.

Poznań

Weszło w życie rozporządzenie ministrów zdrowia publicznego oraz pracy i opieki społecznej w sprawie nadzoru państwowego nad kasami chorych w zakresie lecznictwa na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego.

Rozporządzenie ustala, że naczelnik wojewódzkiego urzędu zdrowia jest delegatem mln. zdrowia do właściwego okręgu urzędu ubezpieczeń oraz wchodzi w skład okręgowego urzędu ubezpieczeń i współdziała w nim w wykonywaniu nadzoru nad lecznictwem.

Druga konfiskata „Gońca Krakowskiego”. Projekty nowych ustaw.

W ciągu bieżącego tygodnia ulega pismo nasze poraz wtóry konfiskacie. W pierwszym wypadku niepodobał się prokuratorji krakowskiej opis rozstrzelania śp. Niewiadomskiego, wczoraj znowuż opis pogrzebu śp. Niewiadomskiego.

Uważając konfiskaty takie za nieusprawie-

dliwione i to tem więcej, że obydwie artykuły były utrzymane w tonie absolutnie obiektywnym, zwróciliśmy się do posłów w Sejmie, ażeby zabrali głos w sprawie tego rodzaju niesłychanych represji prasowych, a niezależnie od tego zwrócimy się na drogę sądową.

Redakcja.

Warszawa, (PAT.).
Do łaski marszałkowskiej Ministerstwo Skarbu nadesłało projekt ustawy w sprawie zmiany ustawy austriackiej z dnia 3. maja 1883 r. o tak zwanej ewidencji katastru podatku gruntowego. Następnie projekt ustawy, w sprawie państwowego podatku przemysłowego, projekt ustawy w sprawie wyrównania opłat stemplowych oraz podatku spadkowego i od darowizn. Ministerstwo Zdrowia Publicznego nadesłało do łaski marszałkowskiej projekt ustawy w sprawie uzupełnienia ustawy z dnia 2 grudnia 1921 r. w sprawie wykonywania praktyki lekarskiej w państwie polskim. Następnie ministerstwo sprawiedliwości nadesłało projekt ustawy o prywatnem prawie międzynarodowem i międzydzielnicowem.

Rząd polski będzie utrzymywał Petruszewycza.

Rokowania z emigracją ukraińską. — Wracają do Polski: Tryłowski i Lewicki. — Metropolita Szeptycki i O. Genocchi. — Polskie subwencje dla Petruszewycza.

Warszawa, (Tel. od nasz. koresp.).

Dla zyskania poparcia ukraińców wołyńskich p. prez. Sikorski rozpoczął rokowania z emigracją ukraińską, kierowaną przez Petruszewycza.

Ponieważ subwencje zagraniczne dla rządu „Zachodnio-ukraińskiej Republiki ludowej” maleją, p. Petruszewycz okazał się skłonniejszym do rokowań.

Rezultatem dotychczasowych układów jest, że adwokat Tryłowski, b. ataman Siczki kozackiej i dr. Lewicki mają otrzymać prawo powrotu do Polski, przyczem Tryłowski otworzy kancelarię adwokacką, a Lewicki otrzyma wysoką posadę sądową.

Metropolita Szeptycki ma wrócić i objąć rząd metropolii grecko-katolickiej. Dlaczego wysłano do Przemysła Ojca Genocchi, na razie trudno zrozumieć — wiadomo tylko, że jestto agent metr. Szeptyckiego.

Petruszewycz pozostanie, zdaje się, za granicą, ale ma otrzymywać subwencje ze skarbu polskiego.

Wojewodowie na audjencji u premiera.

Prezes Rady ministrów Sikorski przyjął wczoraj b. ministra Steczkowskiego, powołanego na stanowisko dyrektora P. K. K. P., ministra Piltza, wojewodę Raczkiewiczza, wojewodę Srokowskiego, wojewodę Schultisa, delegację lwowską, z wiceprez. Obirkiem na czele, oraz delegację Tow. Brat. Pom. Politechniki lwowskiej.

Cukier drożeje, bo mąka tańsza od cukru.

Taki powód przyjęli teraz cukrownicy dla wyrubowania cen cukru.

Warszawa. (Tel. od nasz. koresp.).

Niedawno cukrownicy podnieśli cenę cukru z 90.000 na 125.000 Mkp. za worek na tej zasadzie, że marka spada. Obecnie zamierzają podnieść cenę z tego powodu, że jest on tańszy o 40 proc. od mąki.

Jeśli więc cena mąki jest wygórowana, to trzeba wyrubować cenę cukru.

Zalanie wodą kopalń na Górnym Śląsku.

Naprawa szkód potrwa kilka miesięcy.

Na końcu wczorajszego posiedzenia Sejmu wpłynęła interpelacja p. Grajka w sprawie zalawu kopalń w okolicy Huty Laury. Na interpelację odpowiedział rada górnicy Schäfer, wyjaśniając przyczyny i przebieg katastrofy, oraz stwierdzając, iż nie należy przypisać żadnej winy zarządowi kopalni. Niebezpieczeństwo jeszcze nie minęło i pracuje się intensywnie nad zatamowaniem dopływu wody. Roboty nad naprawieniem szkód potrwać kilka miesięcy. W końcu mowca domaga się energicznie uregulowania rzeki Brynicy, która na przyszłość grozić może podobną a może nawet większą katastrofą.

Po pogrzebie Niewiadomskiego.

Od naszego korespondenta otrzymaliśmy cały szereg interesujących szczegółów, związanych ze śmiercią i pogrzebem śp. Niewiadomskiego. Nie pomieszczyliśmy ich, nie chcąc narażać się poraz trzeci na konfiskatę. P. prokurator z nakazu wyższego podciąga odnośne notatki pod § 305. zabraniający „wychwalania

czynów karygodnych”.

Z wiadomości dziś otrzymanych podać możemy tylko jedną, a mianowicie, że od chwili złożenia ciała do grobu, pilnuje mogiły bez przerwy, samorzutnie utworzona warta, aby zapobiedz możliwym wypadkom znieważenia grobu przez bojówki lewicowe.

Dr. Strassburger wiceministrem spraw zagr.?

Warszawa. (Tel. od nasz. koresp.).
Stanowisko wiceministra spraw zagran. ma

objąć Dr. Strassburger, obecny kierownik Ministerstwa przemysłu i handlu.

Czy żołnierz powinien być katem?

Warszawa. (Tel. od nasz. koresp.).

Na dzisiejszem posiedzeniu Komisji wojaskowej złożono kilka interesujących interpelacji do przedstawiciela Ministerstwa spraw wojaskowych.

Pos. Liebermann (PPS.) zapytał, na jakiej podstawie używa się wojska do wykonywania

wyroków śmierci.

Pos. Załuska (Z. L. N.) prosiła o stwierdzenie urzędowe faktu, że w czasie próbnej mobilizacji dokonanej w styczniu, do której użyto jednego pułku w Warszawie, wszyscy zmobilizowani żołnierze wyznania mojżeszowego, zachorowali nagle i obłóźnie.

Nie można znaleźć posła Okonia.

Kurja biskupia w Przemyślu poszukuje od dłuższego czasu posła Okonia, celem wręczenia wyroku, zakazującego mu noszenia szat kapłańskich i pozbawiającego go godności kapłańskiej.

Poseł Okoń jest „nieuchwytny” od kilku miesięcy. Podczas akcji wyborczej jeździł po kraju, obecnie zasiada w Sejmie i tutaj trudno

mu wyrok doręczyć, ponieważ wykręca się od tego starannie.

Kiedy wreszcie Kurja biskupia zwróciła się do Marszałka Sejmu o wręczenie panu Okoniowi wyroku, p. Okoń przyjęcia go odmówił.

Wobec tego marsz. Rataj odesłał wyrok z powrotem do Przemyśla, załączając jednocześnie prywatny adres warszawski pana Okonia.

Kiedy wreszcie Uniwersytet lwowski otrzyma gmach posejmowy?

Projekt ustawy, uchwalony przez Sejm drugim i trzecim czytaniu błąka się po Komisjach.

Na komisji oświatowej sprawa przekazania gmachu posejmowego Uniwersytetowi Jana Kazimierza we Lwowie została zabagniona wskutek tego, że posłowie: Bryl i Pawłowski (piastowy) oraz Ukraińiec Chrucki zażądali przerwania obrad nad tą sprawą i wraz z całą lewicą i mniejszościami narodowemi poparli

wniosek posła Smulikowskiego (socjal.) odesłania projektu do komisji prawniczej.

Natomiast odrzucono wniosek posła Rymara (Z. L. N.), który żądał, aby komisja stwierdziła, że projekt ustawy został uchwalony przez Sejm w drugim i trzecim czytaniu i w tym stanie przekazany komisji prawniczej.

Wylew Wisły pod Warszawą.

Wczoraj w godzinach wieczornych woda na Wiśle pod Warszawą zaczęła gwałtownie przybierać. Połączenie kilku przedmieść, położonych na lewym brzegu Wisły, z miastem zostało przerwane. Jedyną komunikacją, to droga wodna zapomocą łodzi. Most na szosie for-

tecznej do Sikierek został zerwany. Z Czerniakowem komunikacji niema. Fale uderzają w Czerniakowie o szosę o 1 metr od toru tramwajowego. Koło kościoła w Czerniakowie woda sięga po same budynki, ogrody są zalane. Wypadków odnośnie do ludzi nie było.

Co się dzieje na Górnym Śląsku.

Niepolski charakter polskiej wystawy. — Prasa niemiecka organem wystawców polskich! — Spis prasy górnośląskiej. — Bogactwa G. Śląska a rzeczywistość. — Olbrzymie katastrofy kopalniane.

Od przeszło tygodnia istnieje w Katowicach polska wystawa, ale wyrazy „polska wystawa“ należałoby stanowczo oznaczyć cudzym słowem, gdyż tak charakter wystawy, jak zwłaszcza niepolskie stanowisko wielkiej części wystawców, którzy zdają się zebrać łaski u Niemców, bardzo uwielniają wystawie. Wszak wystawa, która zwie się polską, zorganizowana została w Katowicach dla zbliżenia kupców śląskich, którzy bynajmniej nie są wszyscy Niemcami, a kupcami i przemysłowcami innych dzielnic Polski, celem zaś wyraźnego zaakcentowania jej charakteru polskiego nie dopuszczono na przykład dostawców francuskich, którzy licznie zgłaszali swój udział. Nie widzę więc jakiegokolwiek potrzeby składania tak niskich pokłonów owych „polskich“ wystawców przed Niemcami.

Już w ostatnim „Liście“ nadmieniałem, że pora dla wystawy nie była dobraną, i że w warunkach obecnych wystawa Katowicka raczej przyczynić się musi tylko od dalszego wzrostu drożyzny na Śląsku polskim. Jak zaś dyrekcja wystawy pojmuję znaczenie prasy, która przecież jest niemal że jedynym pośrednikiem między kupcami, a konsumentami, ilustruje fakt niewpuszczenia na akt otwarcia wystawy przedstawicieli kilku najpoważniejszych miejscowych pism polskich, podczas gdy wpuszczeni zostali dziennikarze niemieccy, z pośród których przedstawiciel „Oberschl. Kurier“ z Król. Huty miał nawet „wywiad“ z min. dla handlu i przemysłu, p. Ossowskim, który dokonał aktu otwarcia wystawy. Podobnie było z zaproszeniami na zwiedzenie wystawy przez dziennikarzy śląskich, które redakcje pism niemieckich otrzymały na czas, podczas gdy przedstawiciele dwóch najpoważniejszych dzienników polskich otrzymali je prawie że już „post festum“, tak, że z nich skorzystać nie mogli. Czy to nie więcej, niż prosty „przypadek“?

Co zaś najciekawsze to fakt, że kawatystyczna „Kattow. Ztg.“ zdołała za pieniądze polskie wydać na niedzielę, 4 bm. osobny „numer wystawowy“ objętości 16 stron, w czym 12 stron ogłoszeń, z tej racji, że „polscy wystawcy, zebrający łaski u Niemców, ogłoszeniami swojemu biurowi zasiliły szpalty tego pisma (zresztą znacznie mniej rozpowszechnionego niż niejedno z śląskich pism polskich) — a prawie całkiem pominęli miejscową prasę polską.

Przy sposobności podaję spis pism polskich i niemieckich, wychodzących w przyznanej Polsce części Śląska Górnego.

Prasa polska: Tow. akc. „Goniec Śląski“, pismo codzienne o charakterze narodowo-prawicowym, o ile wiem, najszerszej rozpowszechnione. Tosamo Tow. akc. wydaje także znaną niemiecko-polską „Grenz-Ztg.“ Inne pismo narodowe, „Sztandar Polski“, wychodzi w Rybniku. W Katowicach wychodzi jeszcze „Organ N. P. R. „Polak“ razem z odbitką „Głos Poranny“ w Król. Hucie, Organ P. P. S.-u „Gazeta Robotnicza“ i „Głos Górnego Śląska“, pismo o niepewnym kierunku politycznym, narodowo polskie, ale redagowane ze stanowiska interesów śląskich.

Prasa niemiecka: „Katowitzer Ztg.“ w Katowicach, organ nacjonalistów niemieckich „Oberschlesischer Kurier“ w Król. Hucie z filią w Katowicach, organ umiarkowanych katolików niemieckich, niejednokrotnie jednak w zjadliwości antypolskiej przewyższający „Katowicką“, „Volkswille“, organ socjalistów niemieckich w Katowicach i jeszcze dwa czy trzy pomniejszych „mało znane pisma niemieckie.

o drożyznie na Śląsku polskim nieraz już pisałem. A przecież Śląsk jest tak bogaty! Według obliczeń Związku Górnio-Hutniczego w Katowicach wartość produkcji w polskiej części Górnego Śląska wynosiła w r. 1921 w frankach złotych suma 600 milionów, które

przeliczone na marki polskie dadzą tryliony! A dlaczego na Śląsku taka nędza? Dokąd idą owe liczne miliony złotych franków? Dochód roczny 600 milionów złotych franków wystarczał w czasach pokojowych na skromne utrzymanie powiedzmy 100.000 rodzin robotniczych, jeśli 1000 fr. zł. liczyć będziemy za minimum rocznego dochodu. Sto tysięcy rodzin, to około 700-800 tysięcy osób, gdyż rodziny na Śląsku zazwyczaj są liczne i 5-6 dzieci w jednej rodzinie uważać można za regułę. Premysli Śląski zaś według obliczeń zatrudnia wzgl. daje utrzymanie 750.000 osób, czyli właśnie około 100 tysięcy rodzin. Daleko jednakże ludność jest od tego, aby na rodzinę przypadało po 100 fr. złotych rocznego dochodu. Jeśli wypadnie po 400-500 fr., rodzina taka może sobie pozwolić na wielorakie wygody. Tak było w r. 1921 Obecnie sytuacja przedstawia się znacznie gorzej. Nie wiele to pomoże, jeśli za luty przynano urzędnikom śląskim 120 proc. podwyżki na zarobki styczniowe, niewiele też pomoże nowa znaczna podwyżka dla robotników z wielkiego przemysłu, mimo, że wynosi do 150 proc. w porównaniu ze styczniem, gdyż w tymże czasie drożyzna wzrosła o jakie 300 i więcej procent. Poprawę uzależniają tutaj jedynie od zaprowadzenia marki polskiej, i — spreżyście-

go funkcjonowania Kolei.

Górny Śląsk w ostatnich tygodniach kilkakrotnie narażony był na ciężkie klęski, w których znowu górnicy ponieśli największe ofiary. Najpierw nieszczęście w kopalni „Abwehr“ w Mikołajczykach pod Zabzmem, gdzie spalonych zostało 46 górników, następnie, przed dwoma tygodniami katastrofa w kopalni „Heinitz“ pod Bytomiem gdzie śmierć poniosło 144 górników z powodu wybuchu trujących gazów, obecnie zaś katastrofa trzecia, tym razem w polskiej części Śląska, równie burzliwa, która na szczęście nie spowodowała ofiar w ludziach, lecz przyniosła straty materialne.

Z brzegów wystąpiła mała rzeka Borysica, stanowiąca dawną granicę między Polską a Górnym Śląskiem i zalała pięć kopalni położonych w okolicy Laura huty pod Katowicami. — Kopalnie te, jedne z największych i najproduktywniejszych na Śląsku, zalane zostały doszczętnie tak, że nie może być mowy o tem, aby pracę w nich podjąć było można przed upływem 4-5 miesięcy. Tyle czasu bowiem potrzeba na wypompowanie wody, naprawę zawałonych sztol, oczyszczenie podziemnych ganików z nagromadzonych mas szlamu, i t. p. Zagrożone są jeszcze dwie-trzy inne kopalnie sąsiednie. Pracy pozbawionych zostało 15000 górników, tj. kilka tysięcy rodzin. Powstała już myśl skierowania bezrobotnych do obsadzonego przez Francuzów zagłębia Ruhry, gdzie zastąpić mają opornujących przeciwko Francji robotników niemieckich.

Aleksy Pajaki.

O podwyżki i pensje urzędników państwowych.

O podwyżkę za luty. — Cierniowa droga ustawy o uposażeniu urzędników państwowych. — Interpelacja Związku Ludowo-Narodowego. — Ograniczenie nieetatowych.

Czternaście organizacji urzędników i funkcjonariuszy państwowych wystosowało do rządu następujący protest:

„Podpisane Związki zawodowe pracowników państwowych zaskoczono krzywdzącą niespodzianką, że pracownicy otrzymali na luty pensję o 40 procent niższą, aniżeli w poprzednim miesiącu styczniu, mimo wzrostu drożyzny, protestują kategorię przeciwno tego rodzaju metodom wypłacania poborów.

Wyplata ta lekceważy w oburżający sposób fakt szalonego wzrostu drożyzny w ciągu stycznia, pomija oświadczenie, dane w dniu 18. I. b. r. przez min. Grabskiego przedstawicielom Zw. zawod. pracowników państwowych, że w styczniu będą wypłacone różnice wzrostu drożyzny za grudzień i styczeń.

Podpisane Związki zawodowe zwróciły się do rządu z żądaniem wypłacenia w dniu 15. bm. 25 proc. dodatku, należącego się w dniu 1. lutego oraz zgodnie z danymi G. U. S. o wroście drożyzny o 52.07 proc. od pensji styczniowej — o zwiększenie tego dodatku w stosunku odpowiednim“.

Te same organizacje wystąpiły również do rządu w sprawie zasadniczego uregulowania poborów pracowników państwowych. Ustawa ta nie może wybrnąć z zawiłych labiryntów

ministerjalnych, nawet w postaci projektu dla Sejmu.

Coprawda Sejm poprzedni uroczysto uchвалиł, że w ciągu miesiąca po zebraniu się nowego Sejmu rząd ma przedłożyć projekt takiej ustawy.

W dniu 14. stycznia r. ub. klub sejmowy Związku Ludowo-Narodowego złożył w tej sprawie wniosek nagły. Dopiero w miesiąc od tej daty rząd opracował projekt i przedstawił go centralnemu komitetowi organizacji pracowników do zaopiniowania.

Centralny Komitet wziął sprawę na serjo i złożył cały szereg umotywowanych poprawek i zgłosił się z tem do prezydium rady ministrów, do p. Szynka, autora projektu rządowego. P. Szynak wyraził całej uznaniem swoje i oświadczył, że jedynie będzie popierał swój ale projekt. Oczywiście delegaci urzędników byli tem mocno zdziwieni.

Głównem żądaniem organizacji urzędników w stosunku do tego projektu, jest rozszerzenie tej ustawy i na tak zwanych nieetatowych pracowników kolejarzy, którym projekt w razie usunięcia z posady daje trzymiesięczne odszkodowanie, pozbawiając zupełnie emerytur i praw do odszkodowań w razie utraty zdrowia, które mieli nawet za rządów rosyjskich.

Socjaliści wprowadzili w Polsce karę śmierci teraz przeciw niej protestują!

W dniu 11 stycznia 1919 roku ogłoszony został w Polsce dekret, wprowadzający nieznaną dawniej karę śmierci. Pod dekretem wprowadzającym u nas karę śmierci znajdowały się trzy ciekawe podpisy: J. Piłsudski, Naczelnik Państwa, Moraczewski, prezydent ministrów i Barlicki w zastępstwie ministra spraw wewnętrznych. A więc trzej czystej krwi socjaliści.

Tymczasem obecnie znalazł się na wokedzie Sejmu wniosek nagły posła Daszyńskiego i towarzyszy z klubu posłów socjalistycznych domagający się usunięcia kary śmierci z kodeksu i zmiany na bezterminowe lub terminowe więzienie.

W uzasadnieniu wniosku powiedziano:

„Kara śmierci święci tryumfy w tym ponurym okresie życia narodów... Ten tryumf barbarzyństwa nie leczy jednak w niczem przepędości... Kara śmierci działa jako terror, a terror jest objawem słabości, niegodnym państwa cywilizowanego, które przez stosowanie kary śmierci stawia siebie narówni ze zbrodnią“.

Tak mówią dziś ci sami ludzie, którzy jeszcze niedawno popierali gwałtownie wniosek barbarzyński, ci sami, którzy gdy chodziło o Niewiadomskiego, nie mieli obaw, że terror jest objawem słabości“.

Co się dzieje w kraju.

Przemyśl.

Z KARNAWAŁU.

Jego Wysokość książę Karnawał nie szumiał ani szumi tak, jak ubiegłego roku. Z powodu tragicznych zdarzeń w czasach swego panowania okrył się kirem smutku, pozwalając sobie jedynie na ciche chwile wesela. Teraz jednak, kiedy się ma pod koniec panowania, otarł łzę współczucia, i pozwolił nadoznanym dziewczynom puścić się w tany. Tak tedy widzieliśmy go na Reducie Fredreum, która się odbyła 1 bm. w sali Sokola. Ludna jak po inne lata, była tylko mniej bezmaska, alkoholiczna i w rezultacie mniej wesola. W sobotę 3-go bm. bawił książę Karnawał na balu sędziów wojskowych, bardzo eleganckim i wykwinnym, tylko może trochę za sztywnym, co widocznie stąd wynikało, że sędziowie zawsze pamiętają o... paragrafie. Po tygodniowym wypoczynku, książę Karnawał zakończy swój żywot „Zabawą Sokola“ w małej Sali Sokola i „Zabawą taneczną“ Chrześcijańskiego Związku rzemieślniczego w sali Magistratu. A potem tylko — śledz..

KURS OŚWIATOWY.

Na ostatnim posiedzeniu Zarządu Związku Okręgowego T. S. L. uchwalono urządzać w dniach od 1—3 marca br. Kurs oświatowy.

BUDOWA MOSTU.

Po spłynięciu lodów na Sanie przystąpiono w bieżącym tygodniu do intensywniejszej pracy około odbudowy żelaznego mostu drogowego. Budowa ma być ukończona koło czerwca b. r.

„APROWIZACJA“.

Po długich posiedzeniach i gorących debatach zorganizowała się nareszcie z różnych drobnych konsumów spółdzielnia urzędnicza „Aproewizacja“, której sklep mieści się w dawnym lokalu „Społem“ przy ul. Grodzkiej. Nowe towarzystwo handlowe, pozostające pod naczelnym kierownictwem dr. Prochaski, celem pomyslniejszego rozwoju ma zawrzeć umowę z lwowską „Nużą“.

Biała.

BEZROBOCIE PROWIZORYCZNYCH NAUCZYCIELEK.

Rozpoczęło się przed kilkunastu dniami w bielskim powiecie bezrobocie prowizorycznych nauczycielek robót ręcznych, co już samo w sobie jest rzeczą niecodzienną, ale bardziej jeszcze zdumiewający jest powód tej zasmucającej sprawy. Krótko mówiąc, zamężne te przeważnie nauczycielki, żony ponajwiększej części kierowników i nauczycieli — dostownie karane są grzywnami za naukę udzielaną, a to tym sposobem: nauczycielka taka pobiera tytułem wynagrodzenia aż 6.000 M. miesięcznie, co wystarczyłoby może na chleb i wodę przed rokiem. Ale nie dosyć na tem, kobiety bowiem te uważane są jako zarobkujące, wyklucza się je wobec tego ze stanu rodzinnego tak, iż mężowie tracą na tym interesie 14.000 M. miesięcznie, skreśla im się bowiem dodatek 20.000-y.

Masowe zatrucie.

(1.) W miejscowości Freienwald pod Berlinem zachorowało nagle z górą 200 osób po spożyciu mięsa końskiego, pięć z nich już umarło, reszta znajduje się w szpitalach. Władze rozpoczęły w tej sprawie energiczne śledztwo. Przy sekcji zwłok pięciu umarłych skutkiem zatrucia osób znaleziono bakcyje powrotnego tyfusu. Chemik sądowy przeprowadza analizę próbek mięsa końskiego, tudzież wnętrzości zmarłych. Przeciwko handlarzowi koniny, który sprzedawał mięso tudzież przeciw weterynarzowi, który badał koninę, wytoczyła prokuratorja śledztwo. Stwierdzono, że zabite konie, sprzedawane na mięso w konsumach, miały w sobie zarazki tyfusu powrotnego.

Reklama dźwignią przemysłu.

Paryż w pogoni za małpami.

Popyt na małpy w Paryżu. — Horendalne ceny. — Wszystko dla odmłodzenia! — Pielgrzymki do dra Woronowa. — Ekspedycje do Afryki.

(1.) W Paryżu panuje obecnie olbrzymia „haussé'a na.. małpy.

Jest ona sensacją dnia. Nie chodzi tu jednak o tak modne w tej chwili futro malpie, które istotnie z dnia na dzień osiąga coraz wyższe ceny, lecz o prawdziwe, żywe małpy. Na które, używając języka giełdowego, jest „silny popyt“ i które osiągają ceny rekordowe. Przyczyną, wywołującą ową „sensację giełdową“ da się określić paroma słowy. Próby odmłodzenia głośnego lekarza paryskiego Woronowa. Ponieważ kilka tych prób zostało uwiecznionych pomyslnym skutkiem zatem wszyscy starzy Dou Juani paryscy mówią sobie: Niech kosztuje, co chce,

„Musimy odmłodnieć“.

Gdy tylko eksperymenty Woronowa nabrały rozgłosu, wykupiono natychmiast wszystkie szympansy w Paryżu, o ile nie znajdowały się one, rzecz prosta, w posiadaniu takich osób, które same reflektowały na odmładzającą kurację. Naturalnie „zapas“ szympanсів wyczerpał się niebawem. Wówczas rozpoczęła się spekulacja na wszelkiego rodzaju małpy i powstała nawet grupa kapitalistów, która

wysłała swych agentów do Afryki

celem urządzenia polowań na zwierzęta, służące procesowi odmłodzenia.

Mimo, że owe polowania w Afryce dały nawet dobre wyniki i uzyskano nawet znaczną liczbę małp, jednak niewielką tylko liczbę egzemplarzy przywieziono do Francji, jak się bowiem okazało podróże morskie „nie służą“ tym stworzeniom.

W Paryżu powstała nawet na ten temat nieprawdopodobna legenda: oto małpy, które posiadają wielką inteligencję, miały rzekomo zginąć z obawy przed czekającym je losem...

Faktem jest w każdym razie, że „mężowie zaufania“ wyżej wspomnianego konsorecjum,

k którzy przed dwoma miesiącami wyruszyli do Afryki i wydali olbrzymie sumy na podróże i na polowania, przywieźli do Francji

tylko 20 małp;

na niektóre z nich niewygody podróży wywarły wpływ bardzo ujemny, to też „mistrz“ Woronow oświadczył, że materiał przybyły do Europy nie jest tak dobry i „pewny w skutkach“ jak on się tego spodziewał.

Mimo to szybko rozeszła się w Paryżu pogłoska, że „mistrz“ podejmuje znowu swe eksperymenty... Z prawdziwie małpią szybkością, z całej Francji

zaczęli się zjeżdżać pacjenci.

aby u dr. Woronowa szukać pomocy i ratunku. Sławny lekarz oświadczał jednak wszystkim, iż o kuracji odmładzającej wówczas tylko może być mowa, gdy każdy z aspirantów do młodości dostarczy równocześnie... małpę. Łatwo więc zrozumieć, że ze wzrostem „zapotrzebowania rosną i ceny, a „haussé'a“ na małpy sprawdziła takie, ich podróże, że kiedy dawniej pierwszorzędnej jakości szympanś kosztował 400 franków, dziś właściciele menażerji, posiadający nawet większą ilość egzemplarzy,

żądadają za szympanśa 5.000 franków.

Wobec tego, że ekspedycja do Afryki nie okazała się rentowną, „konsorecjum malpie“ wysłało obecnie swych agentów na jarmarki i targi do wszystkich miast środkowej Europy, aby znaleźć tam to, czego się tak gwałtownie szuka w Paryżu. W jednym z małych miasteczek francuskich zapłacono w ub. tygodniu za całkiem zwyczajną małpę 9.000 franków,

więc z górą 18 milionów naszych marek

Przeciwnicy dra Woronowa, a jest ich naturalnie liczba niemała — określają cały jego system leczenia i wyniki stąd zamieszania i sensacje w Paryżu, jednym słowem: „małpia hańba!“

Cuda grobu Faraona.

Mur i faraona Tut Ankh Amona. — Wierni słudzy. — Symboliczne łóżecko. — Brylanty, szmaragdy, alabastry i t. d.

(do ilustracji tytułowej, 3 szpalta u dołu).

Uzbrojeni w oficjalne pozwolenie rządu egipskiego, dzienkarze amerykańscy i egipscy, w liczbie przeszło trzydziestu, zdolali dotrzeć po raz pierwszy do wielkiej sali grobowców Tut Ankh Amona w Luksorze.

Wydaje się — opisują korespondenci angielscy — jakbyśmy zeszli do jakichś cudownych szesamów, do jaskini Ali Baby, a mimo, że większość skarbów odkrytych w tej sali, została już przewieziona do muzeum w Kairze pozostaje jeszcze do podziwiania mnóstwo rzeczy pierwszorzędnej wartości.

Mur z cementu, ozdobiony herbami królowi zabalsamowane, w mumie zmienione

ciało Faraona (patrz rycina tytułowa!)

strzeżone przez dwie statuy ze złota i hebanu, przywiązane do majestatu władcy, jako materiał twórczy.

Nieco na lewo, znajduje się inna statuetka, mniejsza, to

podobizna wiernego sługi Tut Ankh Amona wedle bowiem egiptologów, taką statuetkę wkładano do grobu władcy, jako służącego w jego życiu pozagrobowym, bo wedle wiary egipskiej, człowiek po śmierci ma jeszcze do wykonania szereg prac, w których pomoc może mu się przydać.

Z pośród rzeczy najbardziej uderzających uwagę widza, gdy się on już oswoi z półmrokiem podziemnej jaskini to

dwie złote łóżecko o dziwnych kształtach.

Front jednego z tych łózek ozdobiony jest głową lwa, który przypomina raczej jakieś zwierzę, niż króla pustyni. Drugie łóżecko kończy się głową hippopotama, który podpierając odsłania wewnątrz kły z kości słoniowej.

Te łóżecko obudzają niesłychanie ciekawość archeologów. Nie służyły one niewątpliwie jako łoża, były bowiem za krótkie na dośrogi człowieka, lecz miały zdaje się jakiś symboliczny charakter w życiu władcy i jego symboliczny charakter w życiu władcy i jego żony, dotyczące pewnych ceremonji kości.

Niektórzy egiptolodzy przypuszczają, że te złote łóżecko służyły tylko jako pewna alegoria podczas pogrzebów władcy. Jakkolwiek jednak jest, cacka te są prześliczne przez swe wykonanie i piękno.

Brylanty o tysiącu ogni,

pokrywają stojące na lewo trzy wozy królewskie inkrustowane w złocie, nabijane krwawinkami i szmaragdami. Wnętrze wozów zdaje się być ogniem, lecz to złudzenie spowodowane jest zdaje się zbutwieniem skóry, która wylóżone były siedzenia i oparcia wozu.

A w koło ustawione przepiękne alabastrów we wazy, postumenty, skrzynki z hebanu, przedmioty z kości słoniowej, dzbany rzeźbione, łuki zdobne klejnotami, strzały w rzeźbionych z brązu kołczanach.

